

tid naa. Men naar Forholdet er det, at Ministeren om denne som om flere andre Sager paa første Haand søger at forhandle sig til Rette med de to Partier, der danner Flertal om Regeringen i denne Sal, vel vidende, at der skal endnu et tredie Parti til, for at Sagen kan løses, saa forekommer det mig, at Regeringen maa vide, at Venstre ved Sagens Behandling her i Rigsdagen maa have Lov til at udtale sin Mening og stille sine Krav som et med de andre Partier ligeberettiget Parti. Naar vi skal være Parthavere om denne Sags endelige Ordning, saa maa man ikke begynde med at true hinanden med, hvor Ansvar skal hvile, hvis Sagen ikke løses. Enhver forstandig Minister maa, synes jeg, hellere i en saa vigtig og vanskelig Sag som denne begynde med at tilkendegive sin Forhandlingsvillighed til at faa Sagen løst og under Sagens videre Forhandling vise sin Forhandlingsdygtighed for at opnaa det Flertal, uden hvilket der jo ikke kan udkomme nogen Lov. Ministeren maa ikke paa Forhaand vaske sine Hænder og sige: jeg bærer intet Ansvar, hvis denne Sag strander. Det forekommer mig ikke korrekt.

Saaledes som Forholdene nu har udviklet sig, viser det sig, at Ministeriet straks søger at komme til Forstaaelse med de to Partier, hos hvilke Ministeriet har sin Tilslutning, og da jeg saa dette Lovforslag ved dets Fremkomst, havde jeg ikke læst ret mange Paragraffer, før jeg var paa det rene med, at dette Lovforslag vilde vinde udelt Bifald og Tilslutning fra Socialdemokraternes Side — saaledes som dette ogsaa blev godtgjort i Gaar ved de to Foredrag, vi hørte af det ærede Medlem for Bornholms Amts 1ste Valgkreds (Hauge) og det ærede Medlem for Københavns 12te Valgkreds (Wiinblad). Da vi her i Danmark befinder os under en saa vanskelig Situation, som vi gør, forekommer det mig, det havde været nok saa heldigt, om man fra alle Partiers Side, i hvert Fald de forhandlingsvenlige Partier, de Parter, man vil forene om Sagen, havde faaet Lejlighed til at udtale sig og give Vink og Raad før Lovforslagets Fremsættelse her i Tinget. Var det dog ikke muligt, at man i en Sag som denne kunde have stillet sig paa en lige saa forhandlingsvenlig Fod Partierne imellem, som man stillede sig ved Løsningen af Grundlovs-sagen? Det vilde jeg have ønsket. Partimæssig set kan jeg godt forstaa, at det er en vis behagelig Stilling for en Regering at enes med to Partier om et saadant stort og vigtigt Spørgsmaal og saa

kaste det ind i Tinget og sige til Venstre: Vær's go', vil I nu være med, og hvis I ikke vil være med, skal I have Ansvar, hvis Sagen ikke løses! Det er ikke at staa paa lige Fod, det er ikke at betragte hinanden som ligeberettigede Faktorer. Nu foreligger Sagen imidlertid, uden at Venstre i Forvejen har haft Lejlighed til at sige sin Mening om noget enkelt Spørgsmaal, og derfor maa man under Forhandlingen, hver for sig, saa godt man kan, bidrage til at klare denne Sags Vanskeligheder, saa at man kan komme til en Løsning. Vi Venstremænd er jo enige med Regeringen om Formaalet for dette Lovforslag, nemlig at tilvejebringe Midler til at lette og mildne det Tryk, som den forhaandenværende Dyrtid med tung Haand har lagt paa mange Samfundsborgere, og vi er tillige enige med den om, at de med saadanne Foranstaltninger forbundne Udgifter skal bæres af Staten og Kommunerne i Fællesskab. Saa vidt er vi enige. Naar Spørgsmaalet imidlertid bliver om Maaden, paa hvilken denne Opgave skal løses, kommer Uenigheden, og her beklager jeg, at den højtærede Indenrigsminister paa Forhaand noget har vanskeliggjort Sagens Løsning ved at kaste et saadant Stridsspørgsmaal ind, som Kravet om Børnebespisning er og har været, og søge at faa det løst samtidig. Venstre har tidligere vist — og jeg antager, at Venstre har den samme Opfattelse endnu —, at her vil vi ikke være med til at øve Tvang mod Kommunerne.

Det foreliggende Lovforslag er vel fremstillet for os som et Lovforslag, der er Udslag af en vidtgaaende Hensyntagen til Princippet kommunalt Selvstyre, men det nytter ikke at komme med saa smukke Betegnelser, naar Indholdet ikke svarer dertil. Jeg behøver blot at se paa Lovforslagets § 2, saa finder jeg, at Begrebet kommunalt Selvstyre forsvinder. Denne Paragraf begynder nemlig ikke med at sige, at Kommunalbestyrelserne *kan*, hvis de finder det formaalstjenligt, etablere Børnebespisning. Den begynder saaledes: „Ved Kommunalbestyrelsernes Foranstaltning skal der i enhver Kommune — ved Siden af den Skolebespisning, som i nogle Kommuner iværksættes i Henhold til den gældende Lovgivning — drages Omsorg for, at uformuende Forældres og Forsørgeres Børn, som er udsatte for at komme til at lide under utilstrækkelig Ernæring, har Adgang til — snarest muligt efter denne Lovs Ikrafttræden og foreløbig indtil Udgangen af Marts 1916 — daglig ve-